

Rapport

Datum: 28 oktober 1998
Rapportnummer: 1998/468

Klacht

Op 23 april 1998 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer L. te Roosendaal, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van 's-Gravenhage), werd een onderzoek ingesteld. Op grond van de door verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt over de wijze waarop een ambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden hem op 31 augustus 1997 heeft bejegend naar aanleiding van een vermeende overtreding. Verzoeker klaagt er met name over dat de betrokken ambtenaar hem tutoyeerde en dat zijn woordkeus ongepast was.

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken ambtenaar de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder en de betrokken ambtenaar berichtten dat het verslag hun geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

. De feiten

1. Op zondagochtend 31 augustus 1997 liet verzoeker zijn hond uit in een schapenweide in Zoetermeer. Verzoeker werd hierop aangesproken door politieambtenaar V. van het regionale politiekorps Haaglanden.

2. Bij brief van 31 augustus 1997 diende verzoeker een klacht in bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zoetermeer over de wijze waarop hij op die ochtend was bejegend door politieambtenaar V. Verzoeker stelde in zijn brief onder meer het volgende:

"Op zondagochtend 31 augustus wandel ik met m'n pas vijf maanden oude Schotse herdershond-pup door de schapenweide lange het water van wijk 24 richting het Noord-Aa

gebied. Op het moment dat ik de hond bij het verlaten van de wei over het veerooster til staan hier een man en een vrouw. Nog voor ik ze goedendag kan zeggen houdt de man me een pasje voor, en zegt 'dat ik de volgende keer zomaar een artikel 25 (?) aan m'n broek krijg'. Hij noemt ook nog zijn naam: V. van Bijzonder Wetten. Ik kijk de man aan vrije tijdsleding, korte broek, pet op en de intense verbazing moet van m'n gezicht af te lezen zijn geweest, want de uitleg volgt onmiddellijk. Ik was 'schapen aan het drijven...' De situatie. Mijn hond een collie dus is vijf maanden oud. Bij het zien van de kudde schapen kijkt-ie verbaasd op, en durft er in geen geval naar toe. Heel voorzichtig wandelde ik in een grote cirkel om de kudde heen, die uiteraard bijeen bleef en naar de hond keek. Op geen enkel moment hebben de schapen zelfs maar een drafsje ingezet: zich omdraaien was voldoende om mij en het hondje te blijven volgen. Na mijn uitleg aan de heer V. over het ingewikkelde leven van een pup van vijf maanden werd de conversatie onaangenaam. De heer V. ging 'jijen' en 'jouwen', alsof ik bij hem op school had gezeten. Hetgeen gezien z'n beperkte woordkeus onmogelijk het geval geweest kan zijn. Woorden als 'lul' en vervoegingen daarvan horen niet bij een politiemans, zelfs als deze geen dienst heeft en in korte broek (en vrije tijd) cowboytje loopt te spelen. (...) Ik kondigde aan dat een klacht van mijn kant niet achterwege kon blijven. "Moet je (!) doen. Bo. is mijn baas. En dan krijg jij (!) alsnog die bekeuring."

3. Nadat de loco-burgemeester van Zoetermeer verzoekers klacht bij brief van 28 januari 1998 ongegrond had verklaard, wendde verzoeker zich op 30 januari 1998 tot de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden.

4. Op verzoek van de commissie voor de politiekachten van het regionale politiekorps Haaglanden stelde politieambtenaar B. een onderzoek in naar verzoekers klacht. Hiertoe hoorde B. op 27 maart 1998 betrokken ambtenaar V. Het rapport dat B. hiervan heeft opgemaakt, houdt onder meer het volgende in:

"Op zondag 31 augustus 1997 reed ik samen met mijn vrouw op de fiets op het fietspad langs de Wallendreef in de richting van de Hindeweide te Zoetermeer. Ik had geen dienst. Omdat het die dag erg warm was, was ik gekleed in een korte broek en had ik een petje op. In het nabij de Hindeweide gelegen park zag ik dat een man met een hond de daar lopende schapen bij elkaar gedreven had. Het betrof ongeveer 25 schapen. Ik zag dat de man de hond aan een lange lijn had en om de schapen heenliep. De schapen stonden op een kluitje. Dit doen schapen zo is mij bekend als ze bang zijn. Toen we in de buurt van de man kwamen riep mijn vrouw tegen die man dat hij daarmee moest ophouden. De man liep naar de uitgang van het park. Bij de uitgang van het park sprak ik de man aan. Ik sprak de man aan en zei tegen hem: "Dag meneer, ik ben V. van de politie, afdeling Bijzondere Wetten". Vervolgens legitimeerde ik mij. Vervolgens vroeg ik aan de man: "Zijn die schapen van U en is het terrein ook van U". De man antwoordde dat de schapen en het terrein niet van hem waren. Ik zei tegen de man u mag met uw hond de schapen niet opdrijven. De volgende keer maak ik proces-verbaal op. De man begon toen over allerlei theorieën hoe een pup van enkele maanden oud volgens de man een schaapherdershond geassocieerd moet worden met schapen. Op dat moment kwamen er

een aantal hardlopers in onze richting. De man zei toen tegen mij, ik laat de hond ook associëren met hardlopers. Het gevolg hiervan was dat de hardlopers uit moesten wijken om niet over de hond te struikelen. Vervolgens gaat de man verder met zijn theorie over het opvoeden van honden. Hierop mengde mijn vrouw zich in het gesprek en zei tegen de man dat de praktijk anders is dan de theorie van de man. Dit werd weer bestreden door de man. Vervolgens vraagt de man aan mijn vrouw wie ze dan wel is. Hierop zei ik tegen de man met de bedoeling een einde aan het gesprek te maken: "De volgende keer krijg je een verbaal, want we houden je in de gaten". De man vroeg toen van wie zijn de schapen en van wie is de grond. Ik antwoorde hierop dat de schapen en de grond toebehoren aan de gemeente Zoetermeer. Hierop antwoorde de man triomfantelijk: "Dan zijn de schapen ook van mij, want ik betaal belasting en jou salaris". Hierop zei ik: "Nou die lullige belasting die jij betaalt?". Hierop werd de man boos en wil mijn naam weten. Ik zei die heb ik al gegeven, ik ben V. van de politie Zoetermeer. Vervolgens ging de man redetwisten met mijn vrouw en wil ineens een klacht indienen. Ik zei tegen hem dat moet je doen. Weer vraagt de man naar mijn naam. Ik noemde weer mijn naam en zei tevens dat Bo. mijn chef is.

Na enige aarzeling zegt de man, die ken ik. Ik zei tegen hem ik ken U ook. Mijn vrouw zei tegen mij stop er maar mee want hij loopt je gewoon uit te dagen. Hierna liep de man weg."

5. Op 16 april 1998 bracht de commissie voor de politiekachten van het regionale politiekorps Haaglanden advies uit aan de korpsbeheerder. In dit advies staat onder meer het volgende vermeld:

"De onafhankelijke commissie voor de politiekachten van de regio Haaglanden heeft kennisgenomen van:

1. de brief van 31 augustus 1997 van de heer L. (hierna te noemen klager) gericht aan het college van burgemeester en wethouders van Zoetermeer, waarin hij klaagt over het optreden van een politieambtenaar van het onderdeel Zoetermeer op 31 augustus 1997 (zie hiervóór, onder A.2.; N.o.);
2. het rapport van de politie Zoetermeer, opgemaakt naar aanleiding van de klacht (zie hiervóór, onder A.4.; N.o.); (...) Voor wat betreft de manier van aanspreken door de politieambtenaar overweegt de commissie het volgende. Uit de lezing van klager en van de politieambtenaar kan worden opgemaakt, dat het gesprek tussen beiden aanvankelijk redelijk normaal is verlopen. De in vrijetijdskleding gestoken politieambtenaar had geen dienst; zag desondanks in de situatie voldoende aanleiding om op te treden; heeft zich vervolgens gelegitimeerd en de reden van zijn optreden bekend gemaakt. Vervolgens is een discussie ontstaan over de ernst en de wenselijkheid van de gedraging van klager. De dialoog is daarna kennelijk verscherpt. Het is de commissie onvoldoende duidelijk kunnen worden wie van beide partijen daartoe het meest heeft bijgedragen. Vast staat in ieder geval, dat de politieambtenaar klager heeft getutoyeerd en een woord heeft gebezigd, met daarin een vervoeging van een ongepast woord. Gelet op de strijdigheid van de

verklaringen over de toedracht en het precieze verloop van de dialoog tussen beiden kan de commissie niet komen tot een oordeel over de ongepastheid van de gewraakte bejegening door de politieambtenaar. (...)

Zij (de commissie voor de politiekachten; N.o.) ziet in het woordgebruik van de politieambtenaar zoals hierboven is vastgesteld alhoewel minder gelukkig geen aanleiding tot een gegrondverklaring van de klacht, noch tot het aanbieden van excuses door de politieambtenaar. De commissie sluit niet uit, dat klager gelet op zijn geringschattende opmerkingen in zijn brief over de politieambtenaar heeft bijgedragen aan de verscherping van de dialoog. Aangezien geen der lezingen op een andere manier nader aannemelijk kan worden gemaakt, onthoudt de commissie zich van een oordeel. **Advies:**

(...) Zij (de commissie voor de politiekachten; N.o.) adviseert de korpsbeheerder zich te **onthouden van een oordeel** over de wijze van optreden door de politieambtenaar"

6. Bij brief van 17 april 1998 gaf de korpsbeheerder zijn oordeel naar aanleiding van verzoekers klacht. In deze brief staat onder meer het volgende vermeld:

"De onafhankelijke commissie voor de politiekachten van de regio Haaglanden heeft mij in deze kwestie geadviseerd. Mijn oordeel (...) komt overeen met het advies van de klachtencommissie en luidt:

"(...) Ik onthoud mij van een oordeel over de wijze van optreden door de politieambtenaar. (...)" Voor wat betreft de motivering van mijn oordeel verwijs ik u naar het advies van de klachtencommissie (zie hiervóór, onder A.5.; N.o.), dat in afschrift bij deze brief is gevoegd."

. Het standpunt van verzoeker Het standpunt van verzoeker staat samengevat weergegeven onder **KLACHT**.

. Het standpunt van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden Op 7 juli 1998 reageerde de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden op de klacht. De korpsbeheerder verwees naar zijn afdoeningbrief van de interne klachtenprocedure, gedateerd 17april1998 (zie hiervóór, onder A.6.), en stelde dat hij geen aanleiding zag zijn oordeel als opgenomen in deze brief te herzien.

D. De reactie van betrokken ambtenaar V. Op 24 juli 1998 verklaarde betrokken ambtenaar V. telefonisch tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman dat hij niets had toe te voegen aan zijn verklaring van 27 maart 1998, welke hij had afgelegd tegenover B., ambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden (zie hiervóór, onder A.4.). Daarnaast gevraagd deelde V. nog mee dat hij verzoekers leeftijd ongeveer achter in de veertig schatte en dat hij zelf zesenvijftig jaar oud was.

. Reactie van verzoeker Bij brief van 31 augustus 1998 deelde verzoeker in reactie op het standpunt van de korpsbeheerder mee dat hij zijn standpunt zoals hiervoor onder **KLACHT** verwoord handhaaft.

Beoordeling

1. Verzoeker klaagt over de wijze waarop een ambtenaar van het regionale politiekorps Haaglanden hem op 31 augustus 1997 heeft bejegend naar aanleiding van een vermeende overtreding. Verzoeker klaagt er met name over dat de betrokken ambtenaar hem tutoyeerde en dat zijn woordkeus ongepast was.

2.1. In het maatschappelijk verkeer gelden bepaalde beleefdheidsnormen. In zijn externe contacten behoort ook een ambtenaar deze normen in acht te nemen, zoals hij, omgekeerd, mag verwachten dat degene met wie hij contact heeft datzelfde zal doen. Als algemeen gebruikelijke beleefdheidsnorm geldt in elk geval dat volwassen personen in een zakelijk contact elkaar in beginsel niet tutoyeren, tenzij zij elkaar (goed) kennen, of het tutoyeren door de één, in de gegeven situatie, gebeurt met de kennelijke instemming van de ander. Bij het naleven van die norm in de praktijk kunnen verschillende factoren een rol spelen, zoals de leeftijd van elk van de betrokken partijen en een eventueel leeftijdsverschil tussen hen, en de vraag of sprake is van een eerste contact of van een herhaalde ontmoeting.

2.2. Het voorgaande heeft bijzondere betekenis voor situaties waarin sprake is van contact tussen personen die zich ten opzichte van elkaar niet in een gelijke positie bevinden, dan wel van een contact dat niet (geheel) berust op vrijwilligheid van weerskanten. Een dergelijke situatie kan zich zeker ook voordoen bij de uitoefening van de politietaak, bijvoorbeeld wanneer een politieambtenaar te maken heeft met een verdachte, een slachtoffer of een persoon die

aangifte wil doen. Veelal zal dan ook sprake zijn van een zekere mate van afhankelijkheid van de betrokkene ten opzichte van de politie. In die omstandigheid zal de politieambtenaar ervoor moeten waken dat hij door te tutoyeren de hiervoor bedoelde ongelijkheid en afhankelijkheid accentueert of versterkt.

3. De korpsbeheerder heeft in reactie op de klacht laten weten dat hij, in navolging van het advies van de commissie voor de politiekachten, zich onthoudt van een oordeel, gelet op de strijdigheid van de verklaringen van verzoeker en betrokken ambtenaar V., over de wijze van optreden van de politieambtenaar. Het was onvoldoende duidelijk geworden wie van beide partijen het meest had bijgedragen aan de verscherping van de dialoog. Wel werd erkend dat V. verzoeker heeft getutoyeerd, en een woord heeft gebezigd met daarin een vervoeging van een ongepast woord. Dit woordgebruik werd als minder gelukkig gekwalificeerd.

4. De Nationale ombudsman acht het niet uitgesloten dat beide partijen hebben bijgedragen aan verscherping van de dialoog. Niettemin voert hetgeen hiervoor onder 2. is overwogen tot het oordeel dat V. ervan had moeten afzien om verzoeker te tutoyeren. Daarnaast heeft V. door het maken van de opmerking "Nou die lullige belasting die jij betaalt?", niet voldaan aan de eis van professionaliteit die meebrengt dat politieambtenaren zich dienen te onthouden van opmerkingen die escalatie in de hand kunnen werken. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van 's-Gravenhage), is gegrond.